

Nincs vérhiány, csak szervezetlenség

Az Országos Vérellátó Központ és a fővárosi kórházak illetékesei között általában nincs egyetértés a vérellátás megítélésében, ennek ellenére a már hagyományossá vált augusztus 20-i véradó napot valamennyi szervező sikeresnek ítéli. Az ünnep napján a budai Várban 386-an, másnap több mint kétszázán adtak vért az Országos Vérellátó Központ felhívására. A Szechenyi fürdőben 20-án 397 véradó jelent meg a Péterfy Sándor utcai kórház kérésére.

MUNKATÁRSAINKTÓL

Négy-öt évvel ezelőtt csupán napi 5000-6000 egység vérral kellett gazdálkodniuk az egészségügyi intézményeknek, akkor az egész évi vérkészlet alig haladta meg a 460 ezer egységet. Míg 1987-ben még 610 ezer egység vér gyűlt össze a nagyüzemi véradásokon, 1990 óta csak egyetlen évben küszört a „grafikon” 500 ezer egység fölé. Mára valamit javult a helyzet, a vérkészlet mennyisége a véradóknak és véradást szervezőknek köszönhetően ritkán s akkor is csak átmenetileg apad a kritikus napi nyolcezer egység alá, bár az optimális az volna, ha mindenkor legalább 10 000-12 000 egységnyi készlet állna az egészségügy rendelkezésére.

A nyári időszak hagyományosan „vérhiányos”, hiszen csökken a mozgósítható véradók száma. Még akkor is, ha ma már aligha múlhat el tömegeket megmozgató nemzeti ünnep vagy épp világnapi rendezvény véradás nélkül. A felhasználható vérmennyiséget azonban még ma is a csendes hétköznapi gyűjtik össze az országban működő 63 kisebb-nagyobb vérellátó állomáson vagy az országos vérellátó szervezet központi intézetében.

Amint azt dr. Hoffer Izabellától, az Országos Vérellátó Központ főigazgató-helyettesétől megtudtuk, jelenleg megközelítőleg 7800 egységnyi vér van raktáron. Ez a mennyiség – a nyári átlagokhoz mérten – igencsak jónak mondható. Tavaly például az év hasonló időszakában a teljes raktárkészlet alig haladta meg a 6000 egységet.

A főigazgató-helyettes cáfolja, hogy az országban vérhiány lenne. Tájékoztatása szerint naponta 300-400 egység vért adnak ki a hozzájuk tartozó 29 intézménynek, és mindig gondoskodnak arról, hogy a rendkívüli esetekre legyen tartalék. Hoffer Izabella szerint a baj az, hogy a kórházak nem adják le időben a rendelésüket, márpedig egyik napról a másikra nem mindig lehet előteremteni az igényelt vércsoportból a szükséges mennyiséget. Ezért fordulhat

az elő, hogy néha a tervezett (nem életmentő) műtéteket el kell halasztani. Ha az intézmények legalább egy héttel az ütemezés előtt leadnák rendelésüket, minden a terv szerint haladna.

Tudósítónk vidéki városokban is érdeklődtek a vérellátás felől. A Győrben kapott tájékoztatás szerint az ottani vérellátó központ a négy napos ünnep előtti szerdára behívta készletli véradóit és a honvédség önkénteseit. Az általuk adott vérmennyiség eddig elegendőnek bizonyult, ezért külön véradó napot nem kellett szervezni Győrött, ahol tegnap a vérellátó központi ügyeletes orvosa azt mondta: ha valamilyen rendkívüli esemény történne, azonnal mozgósítani tudnák készletli, illetve rendszeres véradóikat.

Hajdú-Bihar megyében sem volt augusztus 20-án véradási akció. A Kenyér Gyula Kórház és Rendelőintézetől származó információk szerint a megyei vértranszfúziós állomás vérkészlete elegendő, vasárnapig nem alakulhat ki hiány. Hétfőn már újabb véradókat várnak a kórház vérellátó osztályának munkatársai, ezért feltehetően az ünnep után sem kell számolni vérhiánnyal.

A fővárosi Péterfy Sándor Utcai Kórház és Rendelőintézet immár nyolcadik alkalommal szervezett „ünnepi véradást” a Városligetben, a Szechenyi fürdő dísztermében. A várakozáson felül, több mint négyszázan jöttek el és 397-en adtak vért. Dr. Marosölgyi Béláné véradásszervező, bár nagyon elégedett az ünnepi eredményekkel, egyértelműen állítja, hogy az összegyűlt vérmennyiség csupán ideig-óráig jelent megoldást. Az ország második legnagyobb vérellátó állomása gyakran kényszerül az Országos Vérellátó Központ segítségét kérni, ám a 22 intézményt ellátó Péterfy Sándor utcai kórház is csupán az igényelt mennyiség töredék részét kapja a központtól. Nem egyszer volt már olyan

nap, amikor a kórház raktárában az egyik vércsoportból mindössze 22 egység volt a polcokon. (A hozzájuk tartozó Országos Traumatológiai Intézet átlagos napi adagja 50-60 egység volna.) Mindentől függetlenül a kórház illetékese úgy véli, a legnagyobb gondot a nagyvállalatok megszűnése jelenti, így sokszor a véradásszervezők találékony-ságán áll vagy bukik az intézmények vérellátása. Az egyetlen megoldás a donorok nagyobb erkölcsi, netán anyagi megbecsülése volna. Elképzelhetőnek tartja például azt, hogy a rendszeres véradók szükség esetén olcsóbban jussanak hozzá egyes gyógyszerekhez, vagy a véradásért cserében – a korábbi gyakorlatnak megfelelően – járjon egy szabadnap a donornak.

A nyári időszak hagyományosan „vérhiányos”, hiszen csökken a mozgósítható véradók száma.

nap, amikor a kórház raktárában az egyik vércsoportból mindössze 22 egység volt a polcokon. (A hozzájuk tartozó Országos Traumatológiai Intézet átlagos napi adagja 50-60 egység volna.) Mindentől függetlenül a kórház illetékese úgy véli, a legnagyobb gondot a nagyvállalatok megszűnése jelenti, így sokszor a véradásszervezők találékony-ságán áll vagy bukik az intézmények vérellátása. Az egyetlen megoldás a donorok nagyobb erkölcsi, netán anyagi megbecsülése volna. Elképzelhetőnek tartja például azt, hogy a rendszeres véradók szükség esetén olcsóbban jussanak hozzá egyes gyógyszerekhez, vagy a véradásért cserében – a korábbi gyakorlatnak megfelelően – járjon egy szabadnap a donornak.

Jó tanárok, rossz iskolai fegyelem

Közvélemény-kutatás az oktatás színvonaláról

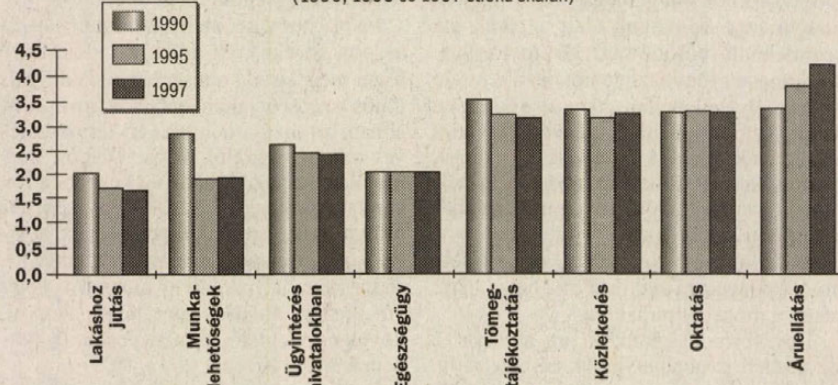
A közvélemény-kutatások szerint a magyar lakosság túlnyomó többsége elégedett az oktatás színvonalával. Mindössze kilenc százalékuk tartja rossznak, s két százalékuk nagyon rossznak az oktatás minőségét. Növekszik viszont azoknak az aránya, akik azt várják, hogy a közoktatásban jobban érvényesüljön az esélyegyenlőség.

Kilenc közszolgáltatás színvonalát firtató kérdésre válaszolva a megkérdezettek az oktatást a második helyre tették. 1990-ben az oktatás még csak a negyedik helyen állt az elégedettség rangsorában, tehát megítélése kedvezően változott. Ma már csupán az áruellátás előzi meg, s a lakosság rosszabbnak tartja például a közlekedés, a tömegtájékoztatás, illetve az egészségügy állapotát.

Az emberek nem egyformán elégedettek az oktatás különböző területeivel. Leginkább a tanárok felkészültségét értékelik nagyra, viszont meglehetősen rossz a véleményük az iskolai fegyelemről, az intézmények felszereltségéről, valamint a nevelők munkájának ellenőrzéséről. A megkérdezettek általában jó-nak tartják a tantárgyak tanításának színvonalát, többen panaszkodtak viszont a készségfejlesztés minőségére.

Noha az oktatás színvonaláról kedvező kép alakult ki, a negatív véleményt megfogalmazók aránya növekszik. 1995-ben még csak a megkérdezettek hat százaléka vélekedett úgy, hogy az

A KÜLÖNBÖZŐ KÖZSZOLGÁLTATÁSOKKAL VALÓ ELÉGEDETSÉG (1990, 1995 és 1997 őtfokú skálán)

Forrás: Oktatási közvélemény-kutatások, Országos Közoktatási Intézet-Socio Reflex Kft., 1990, 1995 és Országos Közoktatási Intézet-Marketing Centrum, 1997. május

NÉPSZABADSÁG-grafika

oktatás színvonala rossz vagy nagyon rossz, 1997-ben viszont már tizenegy százalékuk. Figyelmet érdemel, hogy az oktatás sokak számára nem tartozik a kiemelten fontos és támogatandó területek közé. A közvélemény-kutatás adatai szerint 24 társadalmi feladat közül a közoktatás fejlesztése csupán a 11. helyet foglalja el, s a lakosoknak mindössze egyharmada véli úgy, hogy az oktatás helyzetének javítására az országnak több pénzt kellene költenie. Fontosabbnak tartják például a közbiztonság, a lakáshelyzet javítását, illetve a nyugdíj-

jasok és a munkanélküliek hatékonyabb támogatását.

Növekszik viszont azoknak az aránya, akik lényegesnek ítélik az iskolai esélyegyenlőség megteremtését, javítását. Érdekes, hogy a rendszerváltást követően a lakosság nagy része a tanszabadságot és az oktatás minőségét tartotta mindenél fontosabbnak. Ma már többen vélik úgy, hogy kedvezőbb a kötelező körzeti beiskolázás, a lemaradók és hátrányos helyzetűek integrálása, s nem tartják helyesnek az elitiskolák szaporodását.

U. J.

Nevelőszülők nemzetközi konferenciája Nyíregyházán

MTI-JELENTÉS

Minden tisztelettel megérdemelnek azok, akik anya és apa nélkül maradt gyermekeket fogadnak be családjukba, s mindent megtesznek azért, hogy pótolni tudják a vér szerinti szülőket – hangoztatta Göncz Árpádné, a Magyar Köztársaság elnökének felesége, a rendezvény fővédője a pénteken Nyíregyházán rendezett háromnapos Európai Nevelőszülői Konferencián mondott megnyitóbeszédében. A tanácskozáson harminckett ország csaknem ezer képviselője vesz részt.

Harrach Péter szociális és családügyi miniszter köszöntőjében egyebek között azt hangsúlyozta, hogy a nevelőszülői hivatás vállalása a legnagyobb emberi tettek közé sorolható. Hozzátette: az új családvédelmi törvény – melyet az előző parlamenti ciklusban nagy többséggel alkotott meg az akkori Országgyűlés – most már Magyarországon is megteremtette a nevelőszülői hálózat kialakításának feltételeit.

Hosszú évtizedek tiltása után a nevelőthetőkön belüli családi körülmények közé kerülhetnek az állami gondozottak. S a kezdeti jó eredmények – mondta a miniszter – reményt jelentenek arra, hogy Magyarország e téren is hamarosan behozhassa lemaradását és megfelelően az európai követelményeknek.

Gerri McAndrew, a Nevelőszülői Nemzetközi Szervezetének elnöke a nyíregyházi konferencia legfontosabb feladatának a kapcsolatépítés erősítését jelölte meg. Kiemelte: ahhoz, hogy a nevelőszülők minél eredményesebben lássák el feladataikat, szükség van a tapasztalatok kicserélésére.

A házigazda Szabolcs-Szatmár-Bereg megye nevében Zilahi József, a megyei önkormányzati közgyűlés elnöke üdvözölte a konferencia résztvevőit. Elmondta: a térség úttörő szerepet vállalt a hazai nevelőszülői hálózat kialakításának megkezdésében, ma már mintegy 700 családban több mint 1200 gyermek nevelkedik.

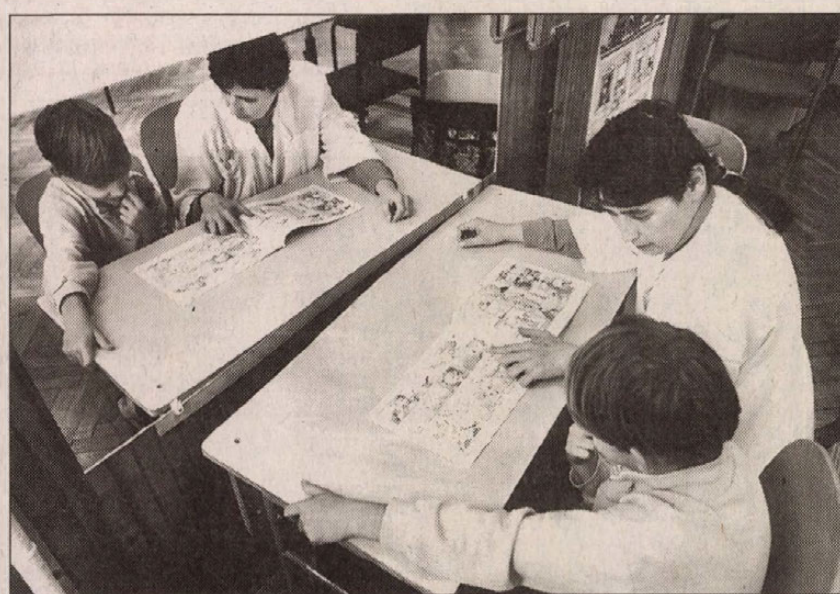
A siketek anyanyelve a jelbeszéd

Megoldatlan a halláskárosultak szakképzése

A siketek szakképzése nincs megoldva, több mint 50 százalékuk leszázalékolt, azok közül pedig, akik találnak állást, szinte mindenki fizikai munkás. A gyerekek gyakran minimális tudással kerülnek ki az iskolából, legtöbbször csak a középfokú végzettséget sem biztosító szakmunkásképző elvégzéséig jutnak. Gimnáziumba kevesen kerülnek, főiskolára, egyetemre pedig alig néhányan.

A Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének főtájkára, Vasák Iván lapunknak elmondta: a siketek jelekben gondolkodnak, ezért nagy problémát jelent, hogy „integráltn” oktatják, tehát beszélni tanítják őket, és elvárják, hogy ugyanúgy teljesítsenek, mint halló társaik. Nehéz azonban órákon keresztül szájról olvasni, és emellett követni az óra menetét, elvégezni a feladatokat. A szövetség szerint szükség lenne a jelnyelv oktatására, hiszen a siketeknek ez az anyanyelvük, a magyart csak mint második, idegen nyelvet sajátítják el.

A legtöbbször csak a középfokú végzettséget nem biztosító szakmunkásképző befejezéséig jutnak, esetleg elvégzik a szakközépiskolát. Gimnáziumba viszonylag kevesen kerülnek, egyetemre, főiskolára pedig alig néhányan. Ez az oka annak, hogy a siketek 98 százaléka fizikai munkás. A nagyothallók könnyebben találnak munkát, igaz, képzésük is sokkal hatékonyabb.

Logopédiai foglalkozás a Szellő utcai iskolában

RÉDEI FERENC FELVÉTELE

Abonyi Nóra, a szövetség munkatársa elmondta: a tapasztalatok azt mutatják, hogy a siket szülők siket gyermekei jobban haladnak az általános iskolában, többet tudnak a világról, mint halló szülők nevelte társaik. Ők a közös kommunikációs csatorna hiányában sok esetben elmagányosodnak, hiszen nem tudják magukat megfelelően megértetni, és amellett, hogy kérdéseiket nem tudják kifejezni, a válaszokat sem értik. A szövetség folyamatosan jelnyelvet oktatást

szervez: az érdeklődők, szülők, testvérek részt vehetnek az alap- és középfokú tanfolyamokon. Nagy segítséget jelent, ha a gyermek nemcsak az általános iskolában, hanem már első hat éve során is értő társakat talál.

A siketek soha nem tanulnak meg olyan jól beszélni, mint a hallók, ezért gyakran hátrányos megkülönböztetésben vannak részüik. A tapasztalatok szerint a munkaadókat gyakran visszaritja, hogy a siketek nehezebben kommuni-

kálnak, és sokszor akkor is elutasítják őket, ha egyébként képesek lennének a munka elvégzésére.

A siketek és nagyothallók beilleszkedési gondjainak egy része azonban kezelhető. Zala megyében például harmincegy hallássérült munkanélkülit tart nyilván a munkaügyi központ: számukra szeptembertől átképző tanfolyamokat indítanak jeltolmácsok segítségével. Dr. Szabó László, a zalai munkaügyi központ szolgáltatási igazgatóhelyettese tudósítónknak elmondta: elsősorban kiskapari és szolgáltató szakmákra tervezik kiképezni a munkanélkülivé vált halláskárosultakat. A képzést a zalaegerszegi Munkácsy Mihály Szakmunkásképző és Szakközépiskolában szervezik meg: az iskola két pedagógusa már megszerezte a jeltolmácsi végzettséget.

A szombathelyi Regionális Munkaerő-fejlesztő és Átképző Központ, a siketek és nagyothallók Zala megyei egyesülete, a Munkácsy szakmunkásképző iskola és a Zala megyei munkaügyi központ munkatársai a tanévkezdésig közösen mérik fel a halláskárosult munkanélküliek egészségi állapotát és szakmai igényeit – folytatta Szabó László. Hozzátette: a jelentkezők számától függően indítanak majd kárpitos, bútorszállító, cipész, bórdíszművés, dísznövénykertes tanfolyamokat, de elképzelhető, hogy kereskedelmi és vendéglátóipari szakmákban is szerveznek átképzést halláskárosultak számára.

Bencsik Réka-Pekarek János

RÖVIDEN

Szeptembertől olcsóbb az M1-es

Mintegy húsz százalékkal csökkentik a díjat a személyautók esetében szeptember 1-jétől az M1-es Győr és Hegyeshalom közötti szakaszon. Az Első Magyar Koncessziós Autópálya Rt. (Elmka Rt.) tájékoztatása szerint az M1-esen jelenleg a július 1-jétől bevezetett, szezonális díjtétel érvényesül. A jövő hónap elejétől a társaság közlése szerint a személyautók tarifája ismét 1300 forint lesz a mostani 1600 helyett. A nehézgépjárművekért a 43 kilométeres szakaszon továbbra is 3200 forintot kell fizetni, és a buszok 5000 forintos autópálya-használati díja is változatlan marad szeptember 1-je után. (MTI)

Pázmány-napok '98

A jogállam kereteit meg lehet szabni törvényekkel, de a társadalomból hiányzik még a közéleti aktivitás és a helyes értékrend – fejtette ki pénteken Budapesten, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE) jogi karának épületében rendezett Nyári Pázmány Napok '98 megnyitóján Zlinszky János dékán. Semjén Zsolt, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának helyettes államtitkára köszöntőjében azt hangoztatta, hogy a katolikus egyetem léte és működése a magyar kereszténység életerejének bizonyítéka. A kormányknak éppen ezért szándéka, hogy teljességében – mind vallásos, mind tudományos intézményként – elismerje az egyetemet, és anyagilag támogassa – tette hozzá a helyettes államtitkár. (MTI)

Csurka összefog a KDNP-vel

A Magyar Igazság és Élet Pártja az országban a 10 ezer alatti és feletti lakosú településeken is közös jelöltet indít a KDNP-vel – jelentette be Csurka István elnök, a MIEP pénteki, Borsod megyében rendezett országos találkozójára előtti sajtótájékoztatóján. A parlamenti választásokon sikerült a kormányt leváltani, most, az őszi voksolásokon az önkormányzatoknál is alapvető változást akarunk elérni – hangoztatta Csurka. A Töcsik-botrányra utalva Csurka elmondta: többé nem fordulhat elő, hogy a kormány becsapja a demokrácia alapintézményeit, az önkormányzatok jelentős részét azzal, hogy visszatartja pénzüket, sőt sikerdíjjal jutalmazza azokat, akiknek sikerült félrevezetniük őket. (MTI)

Európa a Nagyokunsgában

Európa-napok kezdődtek pénteken a Nagyokunsgág hét településén. A rendezvény központja Kisújszállás. Az ott lezajló megnyitón Hannes Porias osztrák nagykövet mondott köszöntőt. Ezután – az Európai Unióhoz való csatlakozás – az EU regionális politikájára és a Nagyokunsgág uniós jövőképe – címmel konferenciát és fórumot tartottak. A város egyik Európa Parkra alakított terén pedig egész napon át szórakoztató kulturális programok vártak az érdeklődőket. (MTI)